

Милан Јелић

Крива театра

Шта рећи о репертоару београдских позоришта у првој половини 2010. години, а да се не запитамо да ли уопште постоји репертоарска политика? Може се рећи да сви театри играју све, да не постоји програмска разлика, а углавном се приказују представе које немају естетских критерија. Дечије позориште игра *Ричарда III*, смештајући га на клацкалицу, театар за одрасле приказује *На слово на слово*, а сцена на којој се играју углавном драмске представе припрема мјузикл *Буђење ѓролећа*. Примећује се и појава крштена као “излазност публике”, али са представе. Све мање је и премијера, доскора је било по неколико у истом дану, али чини се да су представе све скупље. Средства за опрему сцене се троше немилице, као да живимо у земљи благостања, а не у Алисиној земљи чуда.

Чак се не поштују ни јубилеји и годишњице великих светских и наших драматичара као што су Гогољ, Чехов, Стерија, Нушић. Да није било гостовања Српског народног позоришта из Новог Сада, на великој сцени Југосло-

веског драмског позоришта, са представом *Три сестре*, и премијере *Реквијема*, драматизације прича Антона Павловича Чехова у Београдском драмском, годишњица овог великана руске књижевности остала би необележена. Ипак, питање је зашто се поред постојања *Галеба*, *Ујка Вање*, *Вишњика*, инсценира комад “из друге руке” писца Ханоха Левина, који је адаптирао Чеховљеве приче.

Велику полемику изазвало је објављивање програма овогодишњег Стеријиног позорја. Чудно је да се поред извођења драмских дела наших писаца, појављује и програм домаћих позоришта са страним ауторима, те пратећа манифестација која многе подсећа на Битеф. Зачуђујуће је да и у “главном” програму учествују позоришта из иностранства играјући домаће драматичаре као да наши театри немају представе за ту намену. Постоје мишљења да би због оваквог експериментисања и прављења новосадског “малог” Битефа по сваку цену, Стеријино позорје требало да буде повезано Вршцу, родном месту Јована

Стерије Поповића. Био би то фестивал српских позоришта са делима домаћих драмских писаца.

Приближава се време за одржавање “Тврђава феста”, прошле године установљеног фестивала у Смедереву. Ова изванредна локација међу зидинама деспот-Ђурђевог града имала би респективну будућност уколико би се прецизније и преданије профилисао карактер ове смотре. Довољно је да се представе играју у средњовековном амбијенту а не и у самом центру града, где би улични тетар могао бити само предигра главном програму. Иначе, већи део виђених прошлогодишњих представа одговарао је намени с тим што би требало изнаћи средства за барем једну премијеру приређену за отварање Тврђава феста. У овај импресивни простор деспотовог Града идеално би се уклопило и ново извођење опере *Ђурађ Бранковић*.

* * *

Лепе вести стижу од издавача дела посвећених театру. Из штампе је изашла књига *Преображење* (Драма Народног позоришта у Београду од 1868. до 2007. године), аутора др Петра Волка. Ово капитално издање, на око 700 страна, објављује систематизовани репертоар драмске сцене ове куће. Ту се могу наћи обрађени подаци од драмских писаца до глумаца, драматурга, сценографа, костимографа, лектора и других уметничких сарадника. Један део ове значајне књиге је регистар представа и извођача, преводилаца и критичара. За двеста година постојања Народног позоришта у Београду одиграна је 2.471 премијера драмских текстова домаћих и страних аутора.

Др Петар Волк познат је као позоришни и филмски критичар, историчар, теоретичар и педагог и дуго година је присутан у нашој културној јавности. Био је директор Југословенског драмског позоришта, Позоришног музеја Србије и Фестивала југословенског филма у Пули, као и професор и шеф катедре за Теорију и историју Факултета драмских уметности у Београду.

Објавио је велики број књига посвећених капиталним темама из области националног позоришта и кинематографије. Треба поменути неке од њих: *Естетика модерне анимације* (1970), *Сазревање* (1976), *Миљивоје Живановић* (1977), *Анџолођија свејског филма I и II* (1980), *Петра Добриновић* (1986), *Жанка Стокић* (1986), *Позоришни животи у Србији 1944. до 1986.* (1990), *Позоришни животи у Србији 1835. до 1944.* (1992), *Писци националног шекспира* (1995), *Београдско глумиште* (2001), *Позоришни животи у Србији од 1986. до 2005.* (2006), *Петар Краљ* (2007), *Именар српског филма* (2008).

Како пише др Петар Волк: “Репертоар је у Народног позоришту књига живота, постојања, трајања, хтења, тумачења разних поетика, синтеза свих супротности, смисао позоришне културе и начин на који се непрекидно откривају и потврђују сопствене истине. То је историјско збивање кроз које трају стваралачки процеси што непрекидно исказују суштину и смисао позоришне уметности.”

Издавачи *Преображења* су Фонд Милан Ђоковић, Музеј позоришне уметности Србије, Народно позориште у Београду и издавачко предузеће *Алишера*.